

Карнаушенко Алла

к.е.н., старший викладач кафедри економіки
та фінансів

*Херсонський державний аграрно-економічний
університет*

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Молодь як демографічна група займає особливе місце в структурі будь-якого суспільства, будучи перспективною категорією населення для соціально-економічного розвитку держави. На етапі входження до трудової сфери, молодь стикається з труднощами системного характеру, як в аспекті прийнятного працевлаштування, так і самозайнятості. Ці проблеми виникли унаслідок відсутності чіткої державної політики у сфері зайнятості, недостатнього рівня реформування трудового законодавства, а також демографічних та міграційних процесів [1; 2].

Результативною формою сприяння економічної активізації молоді є розвиток підприємництва. Її участь у підприємницькій діяльності є важливим чинником розвитку сектору малого підприємництва, який сприяє перетворенню цього сектору на реальну потугу економічного зростання [3]. Однак, в Україні досить низькими показниками є рівень підприємців серед молоді (близько 5 %) та рівень прагнення ним стати (близько 1/3). При цьому на заваді молоді стають різні обставини: недостатній рівень знань та досвіду, складні економічні та політичні умови, недосконала податкова система для молодіжного підприємництва, відсутність стартового капіталу та багато іншого [1; 3].

Згідно з результатами міжнародного дослідницького проекту AGER (Amway Global Entrepreneurship Report) — глобального дослідження про підприємництво у різних країнах, індекс підприємницького настрою в Україні становить 21, в країнах ЄС — 42, а середньосвітовий — 47 (індекс відображає думку потенційних підприємців і визначається за трьома ключовими параметрами: бажання, готовність, стійкість) [2].

За даними Державної фіскальної служби України (ДФСУ) станом на

27.01.2021р. в Україні функціонувало — 1885,9 тис. ФОП (Рис. 1) [5].

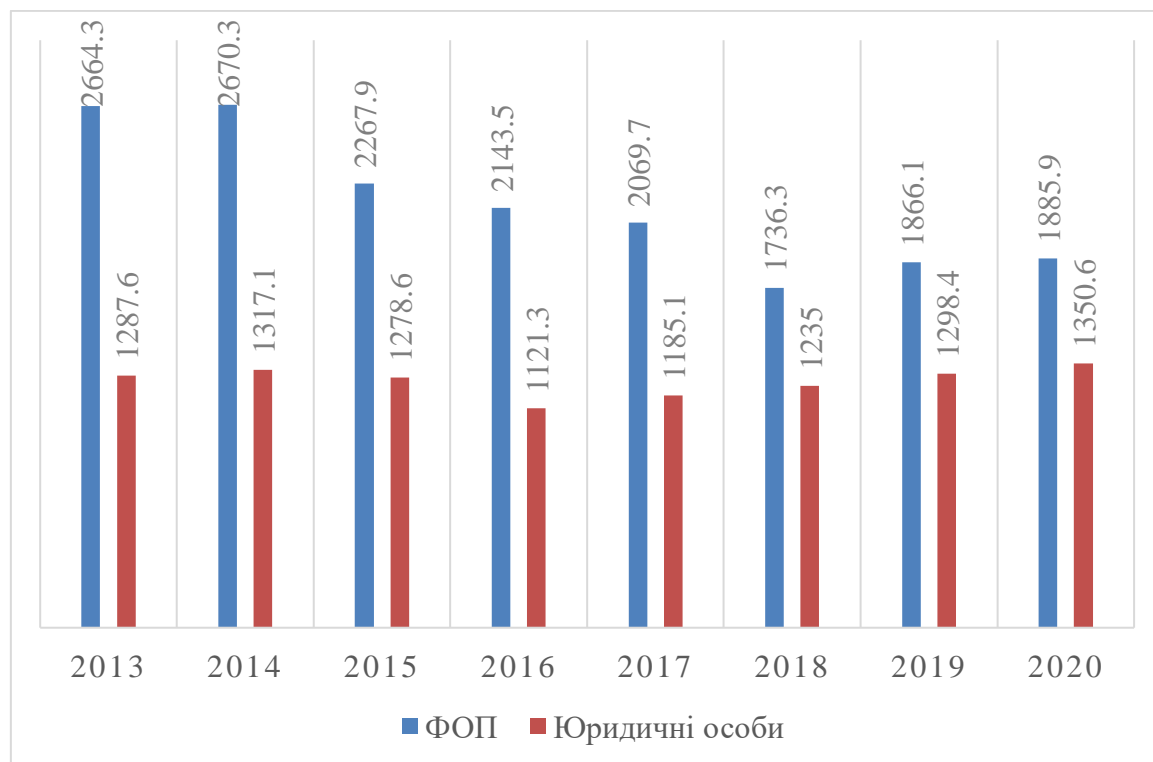

Рис. 1. Динаміка кількості фізичних осіб – підприємців та юридичних осіб за 2013-2020 рр.

За цими даними також прослідковується поступове зниження кількості ФОП в Україні, хоча в 2020 р. їх кількість зросла приблизно на 1,1 % (19,8 тис.). Спираючись на відповідні показники Державної служби статистики України [4], також можна прослідкувати загальну слабку тенденцію до зростання кількості зареєстрованих малих приватних підприємств: у 2016 р. — 201,788 тис., 2017 — 202,352, 2018 — 200,295 тис. Чисельність іншої категорії малого бізнесу — ФОП, за даними Державної служби статистики України, складала у 2016 році близько 28 % (2143,5 тис.) від загальної кількості зайнятих працівників у суб'єктів господарювання (з розподілом на юридичні особи та ФОП); у 2017 році — близько 28,3 % (2069,7 тис.).

У світовій практиці задіяні різні показники розвитку економічної інфраструктури, зокрема малого та середнього бізнесу (як правило це відношення кількості різних господарських одиниць до частки економічно активного населення: 1 тис., 10 тис.). Якщо сформувати умовний показник

кількості юридичних осіб і ФОП у розрахунку на чисельність економічно активного населення (16—64 р.), можна побачити, що, процес абсолютного чи відносного зростання розвитку приватного підприємництва в Україні йде досить слабко.

В Україні, як і в усьому світі, закривається приблизно 80 % усіх новостворених підприємств протягом п'яти перших років. Так, за даними Державної фіскальної служби України, протягом 2017 року кількість фізичних осіб, які зареєструвалися підприємцями та розпочали свою діяльність, становила 264 тис. осіб, а закрилося 129 тис. ФОП. За даними ресурсу «Опендатабот» — сервісу моніторингу реєстраційних даних українських компаній, за 2017 р. припинили працювати понад 253 тисячі приватних підприємців [6; 7].

Загалом, згідно з даними Державної фіскальної служби України, за 2016 та 2017 рр. підприємницьку діяльність припинили біля 515,2 тис. ФОП. Із них таких, що реально працюють, було лише 129 тис., тобто 25 % [5]. З початку 2019 року з 454 тис. ФОП, які подали заяву про зупинення своєї діяльності — 368,4 тис. протягом останніх років не здійснювали господарської діяльності [8].

Таким чином реальна картина розвитку дрібного бізнесу в Україні є далеко не втішною. Подібні тенденції та висновки повністю можна екстраполювати і на розвиток молодіжного підприємництва в Україні, хоча воно має особливі умови ведення. Як бачимо, статистичні дані щодо сегменту молодіжного підприємництва та самозайнятості є відсутніми. Однак альтернативним носієм цієї інформації можуть стати результати соціологічних досліджень молоді, що, зокрема, висвітлюють даний проблемний напряму.

Список використаних джерел:

1. Алещенко Л. О. Молодіжне підприємництво як фундамент розвиненої економічної інфраструктури. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8390> (дата звернення: 09.04.2021). DOI: [10.32702/2307-2105-2020.11.202](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.202)

2. Капліна А. І. Молодіжне підприємництво: проблеми та шляхи їх вирішення. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8312> (дата звернення: 09.04.2021). DOI: [10.32702/2307-2105-2020.11.50](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.50)
3. Боровік Л. В., Петренко В. С., Карнаушенко А. С. Роль шкільної освіти в розвитку молодіжного підприємництва. *Ефективна економіка*. 2021. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8737> (дата звернення: 09.04.2021). DOI: [10.32702/2307-2105-2021.3.6](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.3.6)
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 09.04.2021).
5. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua/> (дата звернення: 09.04.2021).
6. Перехід на ринок праці молоді України : результати міжнародного дослідження «School-to-work transition surveys» в Україні у 2013 та 2015 роках [Електронний ресурс] / Е. Лібанова, О. Цимбал, О. Ярош, Л. Лісогор; Міжнародне бюро праці. Женева : МОП, 2016. URL: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/documents/publication/wcms_536293.pdf
7. Як змінювалася кількість ФОПів та юридичних осіб в Україні в 2013-2020 рр. *Аналітичний портал «Слово і діло»*. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/01/27/infografika/biznes/yak-zminyuvalasya-kilkist-fopiv-ta-yurydychnyx-osib-ukrayini-2013-2020-rokax>
8. Karnaushenko, A., Petrenko, V., Tanklevska, N., Borovik, L., Furdak, M.. Prospects of youth agricultural entrepreneurship in Ukraine. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 2020, №6(4), с. 90-117. <https://doi.org/10.51599/are.2020.06.04.06>